

FÖRÖKNING

Dahlior kan förökas på flera olika sätt. Delning av knölar, sticklingar, frösådd och tillvaratagande av sk. "sporter" mutationer som kan uppstå på dahlior. Delning av knölar och sticklingar ger nya plantor med samma utseende som moderplantan. Frösådda plantor blir alla nya hybrider där utseendet bestäms av den för varje planta unika blandningen av föräldrarnas anlag, inte en blandning av föräldrarnas utseende! Det kan vara väldigt stor skillnad på dessa två saker.

DELNING AV KNÖLAR

Höst eller vår, vilken är bästa tiden för att dela knölar? Själv tycker jag att hösten är den bästa tiden. Då har stjälkarna ännu inte torkat till ved och blivit nästan omöjliga att rå på med en sekator, dessutom tar delade knölar mycket mindre plats att förvara över vintern. För den som odlar 10 dahlior spelar utrymmet inte någon stor roll men med 100 dahlior som ska få plats är det behändigt med delade knölar som kan ligga skavfötters i en låda. Att dela knölar på våren när de börjat visa små gröna ögon är säkrare för den ovane. På hösten är "ögonen" små och lite svårare att se. Men minst ett "öga" måste finnas med annars kan ingen ny stjälk växa upp året efter. Att få flera plantor av samma sort är en av anledningarna till att dela knölar men viktigast med delningen är ändå att förnya knölar, att ta bort de gamla "korvarna". De blommor sämre och eftersom de är äldre har de också samlat på sig mera sjukdomsalstrande bakterier och virus. Bakterier och mögelsporer är ofta en av anledningarna till att knölar inte klarar av vinterförvaringen. En alltför stor och skrymmande samling av knölar kan också få dahlian att slå sig till ro och blomma sämre. Den stora präktiga näringsreserven i knölar gör att den tror sig överleva allt och inte behöva sprida sina anlag vidare i pollen och pistill.

På Internet har jag sett instruktiva teckningar av HUR man ska dela knölar men tyvärr så växer dahliaknölar nästan aldrig så pedagogiskt i verkligheten och då står man där undrande: **V A R sitter "ögonen" och H U R ser dom ut !**

En bild där

FRÖSÅDD

Att odla sina dahlior från frö är den ultimata odlingen! Inget kan vara enklare än att peta ner några frön i jorden, vänta ett par dagar på att fröna ska gro och sedan bara njuta av hur det växer så det knakar. Även den som aldrig provat att så några blommor eller har misslyckats med andra sådder ska pröva, det kan inte misslyckas! Ofta får jag frågan om hur många år det tar innan de frösådda dahlionerna blommor och svaret blir: att de blommor redan samma år de såddes och dessutom tidigt på säsongen, slutet av juni-början av juli har de flesta plantorna åtminstone en blomma. Den som av olika anledningar inte vill vinterförvara knölar ska absolut pröva detta med frösådda dahlior. Man får allt det roliga men slipper krångel och besvär med knölar när hösten kommer.

Några saker att tänka på :

- Så inte för tidigt.
- Omskola de små plantorna så fort de fått riktiga blad.

- Börja gödsla tidigt.
- Plantorna behöver ljus.
- Låt plantorna stå utomhus för avhärdning

Så inte för tidigt: Den första punkten att inte så för tidigt har jag själv gjort mig skyldig till, speciellt i början av min dahliahobby. Ni vet hur det är, man är ivrig och tänk om dom inte gror osv. Eftersom fröna gror på ett par dagar och plantorna växer väldigt snabbt så står man snart där med av ljusbrist taniga plantor som dessutom fått spinn och annan ohyra därför att de stått för länge i samma kruka i ett torrt inomhusklimat. Bättre då att vänta till mitten av mars eller början av april. Då blir plantorna precis lagom stora när det blivit så varmt utomhus att de kan stå ute på dagarna. I början bara några timmar i ett skyddat läge och med fiberduk som extra skydd. Solen är stark och kan helt förstöra de små plantorna. Sedan förlängs utevistelsen och efter ca: en vecka så kan plantorna stå utomhus utan den skyddande fiberduken. Plantorna ska alltså få komma utomhus långt innan det är dags för utplantering.

Omskola plantorna tidigt: för att de små dahliaplantorna ska kunna utvecklas maximalt så är det viktigt att de får växa en och en i varje kruka. Då slipper rötterna trängas och konkurrera om näringen. Efter omplanteringen kan plantan se lite hängig ut en eller ett par dagar. Det beror på att rötterna måste söka sig ut i den nya omgivande jorden och det kan ta lite tid. Men snart så kan du se hur plantan sträcker på sig och ser spänstig ut igen, den har gått på som man säger. Nu kommer den att växa snabbt och snart har rötterna fyllt krukans och det är dags för en ny omplantering i en mycket större kruka denna gång.

Börja gödselvattna tidigt: också små dahlior är "hungriga" och sätter värde på gödselvattningar tidigt i livet. Så fort plantan har gått på efter den första omplanteringen så brukar jag börja vattna med svaga näringstillskott. Vilken som helst av de vanliga flytande gödselpreparaten duger bra men du ska inte följa doseringen på flaskan. Står det en kapsyl till 1 liter vatten så tar du en kapsyl till 5-10 liter vatten och vattnar med detta varje dag. Det här blir en mycket svag lösning men för växterna så är det mera gynnsamt med en kontinuerlig tillförsel av en mycket svag näringslösning än full dos 1ggr/vecka.

Plantorna behöver ljus: Dahlior som trivs växer snabbt och då behövs det extra ljus för att plantorna inte ska bli tunna och gängliga, korta knubbiga plantor med kort avstånd mellan bladparen på stjälken är idealet. Vanliga lysrör duger alldeles utmärkt att avhjälpa ljusbristen med. Viktigt är att de placeras bara någon cm ovanför plantorna. De mera lyckligt lottade blomstervänner som har växthus eller inglasade balkonger behöver inte bekymra sig för ljuset, i ett frostfritt växthus har dahliorna allt de kan önska sig. För dem som inte har tillgång till varken lysrör eller växthus finns ändå anledning till att så dahlior. Även om plantorna ser lite skamfilade ut på grund av ljusbrist så rättar det här till sig när plantorna kommer utomhus!

Låt dahliorna stå utomhus för avhärdning: Alla plantor som dragits upp inomhus behöver gradvis vänja sig vid solens strålar annars kan bladen bli brända. Vårsolen värmer snabbt upp luften på våren, det är ofta 15 grader varmt och då kan dahliorna få komma utomhus. Bra några timmar de första dagarna och med en fiberduk som skydd mot den starka solen. Efter några dagar så viks fiberduken undan och så utökas tiden utan skyddande fiberduk lite grand varje dag. Varmt och skönt på dagarna men minusgrader på kvällar och nätter. Här får man verkligen vara uppmärksam och kolla väderleksrapporten, säkrast är att låta plantorna stå inomhus på nätterna. Vårväder är inte mycket att lita på och snabbt kan vädret ändra sig från strålände till mulet och grått. Om plantorna är avhärdade (vana att stå utomhus) så får mina vara utomhus om det är 5plusgrader, men kanske stoppar om dom lite med en fiberduk. Det är mera ljus utomhus även en grå och molnig dag än vad lysrören kan erbjuda.

STICKLINGAR

Utomlands är mycket vanligt att dahliorna säljs som rotade sticklingar och så gjorde vi också här i Sverige innan det blev så billigt att importera färdiga knölar. Jag har använt mig av sticklingar med lite blandat resultat. Med rotningsmedel så rotade sig samtliga sticklingar på ca: 14 dagar utan

rotningsmedel så utvecklade kanske 50% av plantorna rötter. Resterande vissnade ner på bara några dagar. Ett klen resultat och säkert finns mycket att förfinas i metoden. Sticklingarna är mycket ömtåliga de första dagarna de sticks i jord eller annat odlingssubstrat. De pressade glasfiberkuberna hade ett mycket resultat.

Att skära sticklingar från en planta är enkelt men fortsättningen är arbetskrävande och man måste vara påpasslig för sticklingarna är mycket ömtåliga och vissnar snabbt ner om det blir torrt. Tyvärr så ruttnar de också lika snabbt om de blir övervattnade. Så fort att rötter börjar bildas så är de som vilka andra plantor som helst och behandlas som frösådda plantor med omplantering och gödselvattning.

När ska jag börja så mina dahliafrön?

Fakta som påverkar tidpunkten för sådden är att fröna vanligtvis gror på ett par dagar och att plantorna inte kan planteras utomhus innan sista nattfrosten har varit Det här innebär att om du sår du för tidigt blir plantorna stora och tar då mycket plats i anspråk under en lång tid inomhus.